LANDSCAPE DESIGN SOLUTIONS IN A LOW-RISE RESIDENTIAL BUILDING

Jumakulov Nuriddin Yusufovich
Student of Termiz State University of Engineering and Agricultural Technologies
Doi: https://doi.org/10.5281/zenodo.21392395

Abstract: This article discusses the basic principles and solutions for organizing landscape design in low-rise residential areas. The issues of dividing the territory into functional zones, planning green spaces, and placing walkways and recreation areas are analyzed in detail. The importance of landscape design in ensuring environmental sustainability, aesthetic harmony, and comfort for residents is also considered.

Keywords. landscape design, low-rise housing, green space, functional zones, ecological design, lighting, water features, sidewalks.

KAM QAVATLI TURAR JOY BINOSIDA LANSHAFT DIZAYNI YECHIMLARI.

Annotatsiya: Ushbu maqolada kam qavatli turar joy binolari hududida landshaft dizaynini tashkil etishning asosiy tamoyillari va yechimlari yoritiladi. Hududni funksional zonalarga ajratish, yashil maydonlarni rejalashtirish, yo‘laklar va dam olish hududlarini joylashtirish masalalari batafsil tahlil qilinadi. Shuningdek, ekologik barqarorlik, estetik uyg‘unlik va aholi qulayligini ta’minlashda landshaft dizaynining ahamiyati ko‘rib chiqiladi.

Kalit so‘zlar:landshaft dizayni, kam qavatli turar joy, yashil hudud, funksional zonalar, ekologik dizayn, yoritish, suv elementlari, piyodalar yo‘laklari.

ЛАНДШАФТНЫЕ ДИЗАЙНЕРСКИЕ РЕШЕНИЯ В МАЛОЭТАЖНОМ ЖИЛОМ ЗДАНИИ.

Annotatsiya. В данной статье рассматриваются основные принципы и решения по организации ландшафтного дизайна в малоэтажных жилых районах. Подробно анализируются вопросы разделения территории на функциональные зоны, планирования зеленых насаждений, размещения пешеходных дорожек и зон отдыха. Также рассматривается важность ландшафтного дизайна для обеспечения экологической устойчивости, эстетической гармонии и комфорта для жителей.

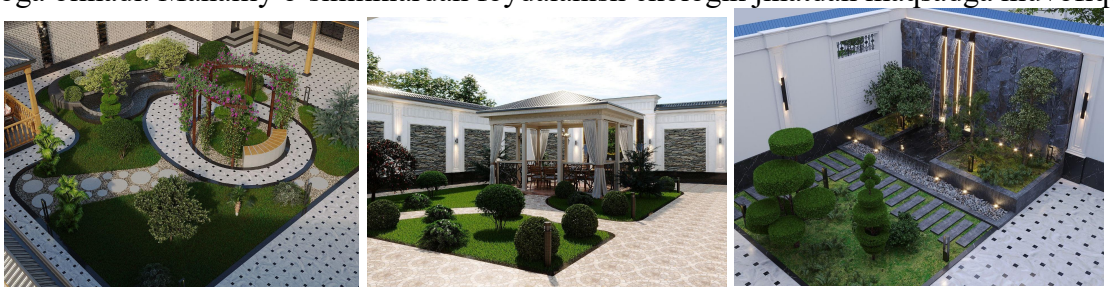
Klyuchevyye.: Ландшафтный дизайн, малоэтажная застройка, зеленые насаждения, функциональные зоны, экологический дизайн, освещение, водные объекты, тротуары.

Kirish. Kam qavatli turar joy binolari zamonaviy shaharsozlikda muhim o‘rin egallaydi. Bunday binolar atrofidagi hududni to‘g‘ri tashkil etish aholi uchun qulay, xavfsiz va estetik muhit yaratishga xizmat qiladi. Landshaft dizayni nafaqat hududni ko‘kalamzorlashtirish, balki tabiiy va sun’iy elementlarni uyg‘unlashtirgan holda yashash sifatini oshirishga qaratilgan kompleks yechimdir.

Landshaft dizaynining asosiy vazifalari. Kam qavatli turar joy hududida landshaft dizaynining asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:hududning estetik ko‘rinishini yaxshilash;dam olish va ijtimoiy muloqot uchun qulay makon yaratish;ekologik muvozanatni saqlash;shovqin va changni kamaytirish;bolalar va keksalar uchun xavfsiz muhitni ta’minlash.

Hududni funksional zonalarga ajratish. Landshaft dizaynining muhim bosqichi hududni funksional zonalarga ajratishdir. Kam qavatli turar joy hududida quyidagi zonalar tashkil etiladi:kirish va yo‘lak zonasi – piyodalar va transport harakati uchun;dam olish zonasi – skameykalar, ayvonlar va yashil maydonlar bilan;bolalar maydonchasi – xavfsiz qoplamalar va o‘yin jihozlari bilan;sport zonasi – ochiq maydonlar, trenajyorlar;xo‘jalik zonasi – chiqindi joylari va texnik hududlar.

Yashil maydonlarni tashkil etish. Yashil maydonlar landshaft dizaynining asosiy elementi hisoblanadi. Daraxtlar, butalar va gullar hudud mikroiqlimini yaxshilaydi, havoni tozalaydi va soyali joylar yaratadi. O‘simliklar tanlashda iqlim sharoiti, tuproq turi va parvarish imkoniyatlari hisobga olinadi. Mahalliy o‘simliklardan foydalanish ekologik jihatdan maqsadga muvofiqdir.

1-rasm Kam qavatli turar joy binolarida yashil maydonlarni tashkil etish.

Yo‘laklar va qoplamalar. Piyodalar yo‘laklari qulay va xavfsiz bo‘lishi lozim. Yo‘laklar uchun tabiiy tosh, beton plitalar, yog‘och qoplamalar ishlatiladi. Ularning joylashuvi bino arxitekturasi bilan uyg‘un bo‘lishi kerak. Nogironlar va bolalar aravachalari uchun qulay sharoit yaratish muhim hisoblanadi.Suv elementlari. Landshaft dizaynida suv elementlari — favvora, sun’iy hovuz yoki kichik sharsharalar hududga estetik joziba bag‘ishlaydi. Suv shovqini tinchlantiruvchi muhit yaratadi va dam olish zonalarini yanada jozibador qiladi. Shu bilan birga, suvdan oqilona va tejamkor foydalanish muhimdir.

Yoritish tizimi. Tashqi yoritish landshaft dizaynining muhim qismi bo‘lib, kechki payt xavfsizlik va qulaylikni ta’minlaydi. Yo‘laklar, kirish joylari, dam olish hududlari energiya tejamkor LED chiroqlar bilan yoritiladi. Dekorativ yoritish orqali daraxtlar va me’moriy elementlar ta’kidlanadi.Ekologik va barqaror yechimlar. Zamonaviy landshaft dizaynida ekologik yondashuv muhim ahamiyatga ega. Yomg‘ir suvini yig‘ish tizimlari, tomchilatib sug‘orish, quyosh panellari va qayta ishlanadigan materiallardan foydalanish barqaror rivojlanishni ta’minlaydi.

Landshaft dizaynining ahamiyati. Kam qavatli turar joy hududida sifatli landshaft dizayni aholining jismoniy va ruhiy holatiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Yashil va qulay muhit qo‘shnichilik aloqalarini mustahkamlaydi hamda yashash sifatini oshiradi.

Landshaft dizayni — tabiiy va sun'iy muhitni uyg‘unlashtirish orqali estetik, funksional va ekologik jihatdan qulay hududlarni yaratishga qaratilgan arxitektura yo‘nalishidir. U turar joylar, jamoat binolari, bog‘lar, xiyobonlar, dam olish maskanlari va shahar hududlarini obodonlashtirishda muhim o‘rin tutadi.Landshaft dizaynining asosiy ahamiyati quyidagilardan iborat:

Shahar va qishloq hududlarining estetik qiyofasini yaxshilaydi. Aholi uchun qulay, xavfsiz va sog‘lom dam olish muhitini yaratadi. Daraxt va butalar yordamida havoni tozalaydi, chang hamda shovqin darajasini kamaytiradi. Mikroiqlimni yaxshilab, yozgi issiqlikni kamaytirishga xizmat qiladi. Yomg‘ir suvlari oqimini tartibga solish va tuproq eroziyasining oldini olishga yordam beradi. Biologik xilma-xillikni saqlash va yashil hududlarni kengaytirishga hissa qo‘shadi. Ko‘chmas mulk va hududlarning iqtisodiy qiymatini oshiradi. Arxitektura obyektlari bilan tabiiy muhit o‘rtasida

uyg‘unlikni ta'minlaydi. Barqaror rivojlanish va ekologik arxitektura tamoyillarini amalga oshirishga xizmat qiladi. Aholining ruhiy va jismoniy salomatligiga ijobiy ta'sir ko‘rsatib, hayot sifatini oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, kam qavatli turar joy binosida landshaft dizayni kompleks va puxta rejalashtirilgan bo‘lishi lozim. Funksionallik, estetik uyg‘unlik va ekologik barqarorlikni ta’minlagan holda yaratilgan landshaft yechimlari zamonaviy turar joy muhitining ajralmas qismidir.

Adabiyotlar ro‘yxati:

1. Ruziboboyev, A. (2023). REQUIREMENTS AND THEIR SOLUTIONS FOR THE DESIGN OF UNIVERSITY SCHOOLS. *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN*, 463-466.
2. Ruziboboyev, A. (2025). UCHQIZIL SUV OMBORI ATROFIDA BOG ‘-PARKLAR VA DAM OLISH MASKANLARINI BARPO ETISH–EKOTURIZM VA SHAHARSOZLIKNING YANGI YO ‘NALISHI. *Latin American journal of education*, *5*(7), 479-483.
3. Azamat o’g, R. Z. A. (2025). TERMIZ SHAHRI LANDSHAFTI VA EKOLOGIYASINI YAXSHILASHNING INNOVATSION YO ‘LLARI. *Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology*, *2*(11), 66-69.
4. Azamat o’g, R. Z. A., & Yusufovich, J. N. (2025). KO ‘KALAMZORLASHTIRISH ORQALI TERMIZ SHAHRIGA KELADIGAN SHAMOL VA CHANG-TO ‘ZONLAR YO ‘LINI TO ‘SISH USULLARI LOYIHA TAKLIFLAR. *Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology*, *2*(11), 136-139.
5. Azamat o’g, R. Z. A. (2025). TERMIZ SHAHRIDA BOG ‘-PARKLAR VA HIYOBONLARNI RIVOJLANTIRISH BO’YICHA LOYIHA TAKLIFLAR. *Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology*, *2*(11), 132-135.
6. Azamat o’g, R. Z. A. Old Termez in Historical Sources (Xix-early XX Centuries). *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, *11*(12), 1507-1513.
7. Nazarov, B., Alikulov, S., Ochildiev, O., Khudoykulov, R., Roziboboyev, A., & Togayaliyev, S. Study of Physical and Mechanical Properties of Manure Collected on Open Soil Surfaces.
8. Meros, M. (2025). ME'MORCHILIK VA QURILISH MUAMMOLARI ILMIY-TEXNIK JURNAL (maxsus son 2025). *MAXCYC COH “Madaniy meros obyektlarini asrashning zamonaviy tamoyillari” mavzusidagi xalqaro ilmiy–amaliy anjumanida tanlangan ilmiy maqolalar to’plami (2025 yil, 26-27 may)*.